

Kinohronika Nr. 7: pastaiga pa Ventspili

pirms 50 gadiem

28. novembrī plkst. 14.00 rakstnieka Herberta Dorbes muzejā ciklā “Muzeja iedvesmo!” notiks pasākums “Ar mikrofonu un bloknotu”. Tā būs tikšanās pie punktainajām tējas tasēm, sarunas par 20.gs.70. gadu kinohronikām, 1973. gada kinohronikas Nr.7. demonstrācija.

Šajā kinohronikā desmit minūtēs stāstīts un rādīts par Ventspili – kā veidojas un aug jauno dzīvojamo māju rajons tagadējā Lielajā prospektā, redzama arī pils un brīvdabas muzejs, Ostgals, tagadējā Teātra nama “Jūras vārti” celtniecība, 1. vidusskolas mūzikas novirziena klašu koris “Dzeguzīte” ar pedagoģi Irēnu Irbi, darbi rūpnīcas “Ventspils koks” mucu cehā, naftas pārsūkņēšanas bāzes celtniecība un zvejnieku kolhoza “Sarkanā bāka” flagmaņa “Dzintarjūra” atgriešanās no reisa.

Aptuveni 70 gadu garumā Latvijā kinoteātru apmeklētāji skatījās kino periodiku. 1918. gada tie bija kinožurnāli “Dienas jaunumi”, “Filmu hronika”, “Latvijas filmu hronika”, “Pēdējā brīdī” un “Latvijas skaņu hronika”. No 1940. gada jūlijā Latvijā uzņēma kinožurnālu “Nedēļas apskats”, kas vēlāk ieguva nosaukumu “Padomju Latvija”.

Kinožurnāls “Padomju Latvija” bija svarīgs republikas dzīves notikumu vizuālais atainotājs, un tam kā republikas oficiālajai kinohronikai bija izvirzītas augstas prasības. No 32 kinožurnāliem “Padomju Latvija” gadā aptuveni 20 bija vairāku sižetu žurnāli, pārējie bija veltīti vienai tēmai, piemēram, valsts un dziesmu svētkiem, personību jubilejām, nozīmīgiem notikumiem. 20. gs. 70. gados presē un dažādās sanāksmēs radās diskusijas par kinožurnālu likteni televīzijas laikmetā. Radoši strādājot, kinožurnālu veidotāji sāka uzņemt sižetus, kas dziļāk atklāj likumsakarības un cilvēku personību, kinožurnāls “Padomju Latvija” mākslinieciski bija pārāks par PSRS oficiālo kinožurnālu “Dienas jaunumi”.

1980. gadu beigās kinožurnāls “Padomju Latvija” aktīvi sāka atainot Atmodas laika nozīmīgos notikumus. Pēdējo kinožurnālu “Padomju Latvija” (Nr. 21) režisors Vladis Goldbergs uzņēma 1989. gadā. Tajā pat gadā, turpinot iesākto numerāciju, režisore Rūta Celma veidoja pirmo kinožurnālu “Latvijas hronika” Nr. 22/23/24, kas stāstīja par latviešu atgriešanos Tēvzemē. Mēdz asi kritizēt dažādu gadu kinožurnālu “Padomju Latvija” stilu, diktora tekstu un autoru kalpošanu padomju varai, bet nav noliedzama tematiski daudzveidīgo kinokadru kultūrvēsturiskā bagātība: sen aizgājuši cilvēki, notikumi, sadzīves skati, pilsētu ielas ar zudušu veikalu izkārtnēm un senām automašīnām.